

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

VÅRBILD FRÅN NORRLAND. ISLOSSNING I TESTEBOÅN. — FOTO. G. REIMERS, GÄVLE.

22:DRÅ ÅRG.

DEN 3 APRIL 1921

N:o 27

Foto Kaudern, Sthlm

Chr. Barthel

Kliché: Göta Ritbyrå & Klippenstall, G.

Att bakteriologien spelar en stor roll inom läkarevetenskapen, är allmänt känt. Mindre bekant torde vara, att den bakteriologiska forskningen även för åkerbruket och mejerihanteringen är av den största betydelse. Att även vårt land kunnat lämna viktiga bidrag till denna gren av den bakteriologiska forskningen är till mycket stor, ja väl till största delen den mans förtjänst, vars bild i dag återgives å H. 8 D:s första sida.

Johan Gottfrid Christian Barthel är född i Sundsvall den 5 februari 1873. Föräldrarna voro skräddarmästaren Heinrich Christian Wilhelm Barthel, som inflyttat från Schwarzburg-Sondershausen i Tyskland, och hans maka Johanna Wallin. Några få terminer tillbragte han som lärjunge vid Sundsvalls högre allmänna läroverk, men sin huvudsakliga förberedande utbildning förvärfvade sig Barthel på enskild väg, var efter han åren 1890—92 dels genomgick ingenjör Hj. Berwalds privata lärokurs i Stockholm, dels arbetade på handelskemisten Karl Setterbergs laboratorium därstädes. Sistnämnda år vann han inträde som elev vid Tekniska högskolan och genomgick dess fackskola för kemisk teknologi, varifrån han utexaminerades 1895. Redan nu hade han emellertid fått blicken öppen för bakteriologiens betydelse och begav sig till Frankrike för att dels vid Institut national agronomique, dels vid själva det berömda Institut Pasteur i Paris under prof. P. E. Duclaux' ledning utbilda sig i detta ämne. Under de två år (1895—97) han här bedrev studier inledde han redan det vetenskapliga författarskap, varigenom han gjort sitt namn aktat inom hela kulturvärlden. Vid återkomsten hem genomgick han högre mejeriinstitutet vid Alnarp och arbetade därefter på hösten 1898 å prof. Olof Hammarstens laboratorium i Uppsala samt sedermera å försökslaboratoriet i Köpenhamn, där han hos prof. M. V. S. Storck inhämtade mikrofotografiens metoder.

Från och med 1899 års ingång mottog Barthel emellertid av Aktiebolaget Separator i uppdrag att inreda och förestå det för huvudsakligen mejerikemiska och mejeribakteriologiska försök avsedda laboratorium detta bolag upprättat i anslutning till sitt försöksmejeri å Hamra gård i Tumba. De åtta år han kvarstod i denna ställning hade han de gynnsammaste betingelser för självständig vetenskaplig forskning och uppnådde även rika resultat. Först och främst ägnade han sig åt en grundlig genomforskning av mjölkens normala bakteriefloora, varigenom dennas beskaffenhet och avhängighet av yttre omständigheter först blevo föremål för en tillfredsställande utredning. Vidare ägnade han särskild uppmärksamhet åt luftningens inflytande på mjölksyrejäsningen. Slutligen utförde han även mycket omfattande mjölkkemiska forskningar t. ex. rörande leukocyternas — de vita blodkropparnes — i mjölken betydelse som bärare av vissa i mjölken befintliga s. k. enzymer d. v. s. ämnen som i mjölken utlösa kemiska reaktioner, nämligen peroxidás och katalas; vidare i fråga om fettbestämningsmetoder, fettkulornas söndersplittring vid hastig bearbetning av mjölken och betydelsen därav vid exempelvis fettbestämning, möjligheterna att genom frys-punktsbestämning påvisa vattenutspädning av mjölk o. s. v.

Med 1906 års utgång lämnade emellertid Barthel denna befattning och övergick till centralanstaltens för försöksväsendet å jordbrukets område avdelning för husdjurskötsel och mejerihantering för att som överassistent leda arbetena vid det då under denna avdelning hörande bakteriologiska laboratoriet, en ställning, som år 1911 ombildades, så att han numera är föreståndare för en självständig (sjätte) bakterio-

logisk avdelning inom anstalten med titel från år 1914 av professor. Som uppgift för den nya avdelningen angavs vid upprättandet att verkställa undersökningar rörande bakteriers livsverksamhet särskilt med avseende på deras inverkan på jordens fruktbarhet, växters och djurs näringsupptagande samt mjölks och mejeriprodukters förändringar. Inom alla detta vidsträckt forskningsområde olika delar har Barthel under de sista femton åren varit framgångsrikt verksam. Särskilt förtjäna framhållas hans arbeten om reduktasprovet samt om de i mjölken befintliga bakteriernas ostämnesspjåkande förmåga och därav följande inflytande på ostmognaden, vidare hans intressanta renodlingar av de kvävealstrande baljväxtbakterierna, vilka möjliggjort tillhaudahållandet av detta viktiga levande gödselämne (nitrogen), som visat sig i stånd att i hög grad höja baljväxternas avkastning. Även i andra hänseenden har han ägnat sig åt undersökning av kvävehaltiga ämnens bildning i åkerjorden. År 1916 företog han på regeringens uppdrag en resa till Tyskland för att studera den då på dagordningen stående frågan om tillverkning av foderjäst.

För övrigt förtjänar antecknas, att Barthel vid upprepade tillfällen anlitats som sakkunnig för revision av margarinhandelskontrollen ävensom 1917 för revision av föreskrifterna rörande analys av ost. Samma år erhöill han säte i den då tillsatta fodermedelskommittén.

På samtliga internationella mejerikongresser har Barthel hittills varit ett av de svenska ombuden och vid den i Sverige år 1911 hållna var han generalsekreterare. Om den höga uppskattningen av honom inom mejerintresserade kretsar vittnar, att han utsetts till ledamot av internationella mejeriförbundets permanenta byrå och av dess studiekommission; i dess svenska nationalkommitté är han sekreterare allt ifrån dess bildande år 1911.

Sedan år 1907 är Barthel speciallärare i zymoteknik (jäsningslära) vid Tekniska högskolan.

Flertalet av Barthels talrika tryckta arbeten äro kringströdda i den in- och utländska periodiska litteraturen. De viktigaste återfinnas emellertid dels i Lantbruksakademiens handlingar och tidskrift, dels i Meddelanden från Centralanstalten för försöksväsendet på jordbrukets område. Av fristående sammanfattande arbeten må nämnas hans år 1900 först utgivna "Kortfattad handbok i mejeribakteriologi", som sedermera utkommit även i tyska, holländska och ungerska översättningar, den 1907 på tyska utgivna "Die Methoden zur Untersuchung von Milch und Molkereiprodukten" samt den 1916 offentliggjorda "Mikroorganismerna i lantbrukets och industriens tjänst. Populär framställning", alla utmärkande sig för en synnerligen klar framställning och en sund kritisk förmåga.

Åt förbättringen av konsummjölken har Barthel ägnat mycken tid och mycket intresse. Särskilt har han framträtt som en varm målsman för den s. k. långtidspasteuriseringen av mjölk, med tillhjälp varav man uppnått samma, ja säkrare sterilitet hos mjölken än med den vanliga pasteuriseringen med undvikande av de förändringar i smak och sannolikt även i vitamininnehåll, som pläga vara förenade med den senare på grund av den höga värmegrad (c:a 85 grader) vartill mjölken då måste upphetas; långtidspasteuriseringen kräver en maximitemperatur av endast 65 grader.

Sedan år 1905 är Barthel ledamot av Lantbruksakademien och har dessutom mottagit kallelser till ledamotskap även i ett flertal in- och utländska sällskap.

Enligt officiellt meddelande har Svenska akademien till ledamot valt och kallat ärkebiskop Lars Olof Jonathan (Nathan) Söderblom.

Det är den sextonde stolen i de adertons krets, som härmed fått en ny innehavare. Närmast föru har den innehafts av professor W. Rudin och tidigare av Leopold, Grubbe, Hvasser, Talis Qualis och Viktor Rydberg.

Valet har icke mötts av gensaga från något håll, utan hälsats med tillfredsställelse av en enstämmig allmän opinion. Vad som gjort ärkebiskop Söderblom självskriven till den lediga platsen i akademien har varit icke blott hans ställning som den svenska kyrkans högste representant utan även och framför allt hans rika andliga gåvor, hans i vårt eget land liksom utomlands befästa rykte som religiös tänkare och vetenskaplig forskare.

Vi hava vid olika tillfällen haft anledning att dröja vid ärkebiskop Sö-

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

ÄRKEBISKOP N. SÖDERBLOM.
Nyinvald ledamot av Svenska Akademien. — Foto: E. Finn, Uppsala.

Söderbloms betydelsefulla insat på skilda områden och begränsa oss för dagen till att återgiva några viktigare data ur hans levnad.

Född 1866 i Hälsingland som son till kyrkoherde Jonas

3 April 1921 Lösnr 35 öre
HVAR 8 DAG
• ILLUSTR • • MAGASIN •

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N: 27.
Kliché: Götz, Gbg.
I rödbrun dubbelton-färg.

Skådespelerskan vid K. Dramatiska Teatern, Fru Signe Kolt-hoff, porträttstudie av Fotograf G. Hård, (f. d. Atelier Hertz-berg) Stockholm.

Schweiz. I maj 1914 mottog han slutligen utnämning till Sveriges ärkebiskop.

Bland arbeten som han utgivit från trycket kunna nämnas det uppmärksammade stora samlingsverket "Främmande religionsurkunder", "Religionsproblemet inom katolicismen och protestantismen", "Gudstrons uppkomst" m. fl.

Foto: Ejfeldt, Kjöbenhavn.

VICTORIA-STIFTELSEN, det nya svenska ålderdomshemmet i Köpenhamn (längst t. h.) invid Församlingshuset och Gustafskyrkan. Se vidare sid. 420.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

VICTORIA-STIFTELSEN I KÖPENHAMN INVIGES

Victoriastiftelsen, det ålderdomshem som är anslutet till svenska kyrkan i Köpenhamn och avsett för medlemmar av därvarande svenska koloni, invigdes den 20 mars. Akten som anknöts till högmäs sogudstjänsten i kyrkan övervars av prins Axel och prinsessan Margaretha. Bland övriga närvarande märktes svenske ministern i Köpenhamn Beck-Friis, generalkonsul Karlsson m. fi.

Sedan pastor Boman efter gudstjänstens slut från predikstolen redogjort för Victoriastiftelsens tillkomst, begåvo sig de inbjudna till hemmet, där minister Beck-Friis i drottning Victorias namn förklarade detsamma öppnat. Därefter lyste pastor Boman Guds välsignelse över anstalten, vars lokaler sedan av de närvarande togos i intresserat

Klicheé-Bild af Stiftelsesparce.

Överst:
INVIGNINGSHÖGTIDLIGHETEN I
GUSTAFSKYRKAN DEN 20 MARS.
Prins Axel och prinsessan Margaretha
främst t. h.

Mellerst:
GUSTAFSKYRKAN, FÖRSAMLINGS-
HUSET OCH VICTORIA-STIFTEL-
SENS NYA ÅLDERDOMSHEM vid
Söndre Frihavnsvej.

Nederst:
PRINS AXEL OCH PRINSESSAN
MARGARETHA EFTER INVIGNINGEN.
T. v. Svenske envoyén friherre J. Beck-
Friis, t. h. Gustafskyrkoförsamlingens
pastor, legationspredikanten E. A.
Boman.

(Fotos. Elfelt, Köpenhamn.)

skärskådande. — Victoriastiftelsen har plats för 25 skyddslingar vilka var för sig få förfoga över en liten bostadslägenhet om ett rum och kök. Inredningen är synnerligen prydlig och ändamålsenlig.

Kliché: Goës Ritbyrå & Klicheanstalt, Gbg.

Efter Johanna Tier.

Kliché: Goës, Gbg.

„KADDARA“, OPERA AV HAKON BÖRRESEN till text av C. M. Norman-Hansen, nyuppförd å K. Teatern i Köpenhamn den 16 mars. Överst: SCENBILD UR 3:DJE AKTEN. Fröken Tenna Fredriksen (Kaddara) och herr Poul Wiedemann (Ujarak). Därunder: Fru Lilly Lamprecht (Trollkvinna) och herr Poul Wiedemann (Ujarak).

Kungl. teatern i Köpenhamn har f. n. på sitt program en dansk helaftonsopera, „Kaddara, folkklivsbilder från Grönland“, med text av C. M. Norman-Hansen och musik av Hakon Börresen. Premiären, vilken ägde rum den 16 mars och motsetts med högt spända

förväntningar, blev en utomordentligt stor succés. Publikens hänförelse fann det kraftigaste genljud i de köpenhamnska musikrecensenternas lovordande omnämnande. Segern var i själva verket så fullständig, att man beslutat upptaga „Kaddara“ på programmet för den danska operans förestående gästspel i London.

Premiären hade uppmärksamrats även inom svenska musikintresserade kretsar, vilka genom en del representanter voro företrädde bland publiken. Det vill dock synas, som om det danska verket icke förmått att hos dem utlösa samma hänförelse som hos den danska publiken, vars nationella känslor tydligen i rätt avsevärd grad reducerat dess förmåga av ett tillförlitligt bedömande. Den svenska kritiken betecknar operan som intet mindre än en besvikelse. Den utgöres av en serie grönländska folkklivsbilder, fantasilösa, i saknad av dramatisk kraft och ifråga om iscensättningen alltför realistiska och etnografiskt betonade. Musiken är väcklingande, men utan personligt särmarke, habiljt gjord och skickligt instrumenterad. Texten är naiv och skattar alltför mycket åt sentimentaliteten. Det glänsande utförande, operan vid premiären erhöil, har däremot fått ett oförbehållsamt erkännande och de hjärtligaste omnämmanden hava ägnats huvudrollernas innehavare den unge tenoren Poul Wiedemann som Ujarak, fröken Tenna Frederiksen som Kaddara och slutligen fru Lilly Lamprecht och fröken Ragnhild Bro som trollkvinorna, i vilkas våld Ujarak för någon tid befinner sig, tills han med en medicinmans och andarnes hjälp slutligen bryter sig ut och återförenas med Kaddara.

Yrkes- och Amatörfotografer

äro välkomna med

nya, vältagna landskaps-
eller genrebilder - - -

lämpliga för vare sig den stora bilden å omslaget
eller för den mindre vignetten å varje häftes
första sida. — Ersättning vid antagande. - - -

DEN UNDERBARA MODELLEN.

FÖR HVAR 8 DAG AV HJALMAR BERGMAN.

Florens, ej långt från Gamla Bron, bodde en guldsmed och skulptör vid namn Andrea. Han kallades också den Klenmodige eller Stackaren, ty ehuru han ägde en sällsynt färdighet i sitt yrke, vågade han aldrig gripa sig an med något stort verk, som kunde ha förskaffat honom rykte och anseende. Utan han nöjde sig med att utföra sådana småting, som väl gävo honom hans levebröd men ej heller mera. Till Coletta, en föräldralös flicka, som levde i hans hus och sörjde för hans välbefinnande, brukade han på skämt yttra: — Om du vore så fulländad till din skapnad och så underbart skön som en viss dame, vilken ibland värdigas besöka mig i drömmen, skulle jag taga mod till mig och hugga din bild i marmor. Ty för att ett konstverk skall vara fulländad, kräves samma fulländning av modellen. Det är således ditt fel och ej mitt, att jag icke räknas bland de stora mästarna.

Denna Coletta höll mästern Andrea mycket kär och var det hans avsikt att gifta sig med henne, så snart hon nått mogen ålder. Men på det att ingen dessförinnan skulle fatta behag till flickan och röva henne ifrån honom, lät han henne aldrig visa sig på gatorna eller ens i husets fönster och hans bästa vänner visste icke mer om henne än att hon ägde ett behagligt yttre och ett mildt sinnelag.

Emellertid ville olyckan att Coletta en dag blev sedd av en viss Niccolo di Feltro, officer vid stads-vakten. Det skedde en afton, då Coletta öppnade fönstret för att släppa ut röken från eldstaden. Och fastän det var tämligen skumt och fastän röken tät som ett moln omgav flickan och fastän Coletta skyndsamt drog sig tillbaka in i rummet, tyckte sig officeren ha sett en så ovanlig skönhet, att hans begär uppändes och hans hjärta blev oroligt.

Nu var denne Niccolo di Feltro lika beryktad för sin djärvhet, sin styrka, sin fräckhet som mästern Andrea för sin klenmodighet. Desslikes var han en stor kvinnojägar och det sades om honom, att han aldrig gav vika för någon eller något, undantagandes för sina egna nycker. Och då det ständigt var hans sed, att gå rakt på sak trädde han utan vidare in i mästern Andreas bod och begärde att få tala med Coletta. Den förskrämda guldsmeden framstammade många ursäkter och undanflykter och, hårt ansatt, dristade han slutligen säga, att ingenting i världen kunde för-må honom att tillställa ett sådant möte. Niccolo brast då i skratt och utropade:

— Ingenting i världen, min Andrea, förmår ändra den omständigheten att du är en obetydlig och klenmodig stackare och att jag är den jag är. Jag har fattat behag till din flicka, och om du icke frivilligt för henne till mig, utsätter du dig för obehag, som skall komma dig att bittert ångra din tredska. Glöm icke, Andrea, att om en obetydlig och okänd hantverkare som du skulle råka försvinna eller om man en morgon finner hans lik i någon gränd, så gör man inte stort väsen av ett sådant lappli.

Dessa ord och den bekymmerslösa fräckhet, varmed de yttrades, skrämde mästern Andrea ända ned i hämlarna, så att han med skälvande ben stapplade uppför trappan till sin Coletta och under snyftningar och jämmer anförtrödde henne sin olycka. En lång tid framåt levde de båda ett det eländigaste liv i ständigt ångest. Mästern Andrea vågade icke ens om dagen lämna sitt väl tillbommade hus och de långa nätterna tillbragte han mestadels sömlös i sin lönkammare, lyssnande till varje buller med olidlig ångslan. Sålunda försvagades hans krafter och han blev klenmodigare än någonsin. Till sist insåg Coletta, att om också icke Niccolo själv så skulle räds-

lan för Niccolo taga livet av mästern Andrea, varför hon sade:

— Det är bäst att taga tjuren vid hornen. Och ehuru jag avskyr denne Niccolo, vill jag dock hellre bli hans, än att se dig förgås. Men ännu bör du icke misströsta, min Andrea, ty om Niccolo är den utsvävande och flyktige sälle, som du skildrat, tör det finnas råd. Gå till honom och säg: Ingen rättvisa på jorden förmår uppväcka en död eller hela en lemmalytt. För den skull ger jag vika och skall frivilligt föra Coletta till ditt hus. Men på det att jag måtte ha något kvar av den kvinna, jag älskar, måste du tillåta mig att dessförinnan hugga hennes bild i marmor. En så billig bön kan han icke avslå, och lät oss sen se, hur saken avlöper. Jag tänker, att en så flyktig herre skall ha glömt både mig och dig långt innan du fått min bild halvfärdig.

Mästern Andrea svarade:

— Vad som icke kan hjälpas, måste lidas. Jag vill följa ditt råd.

Alltså begav han sig åstad för att uppsöka Niccolo, som han fann hos en av hans vänner i en stor fästligt smyckad sal, där många tappra och ståtliga herrar vistades. Inför dessa framförde nu den stackars Andrea sitt ömklige ärende, varvid det uppstod stort buller, stoj och skratt. Och någon ropade:

— Din bön är billig och just passande för en konstnär! Ty er konstnärer tillkommer den skönhet, som finnes hos marmorn och oss krigare den skönhet, som finnes hos ett lent och varmt hull. Niccolo skall varken se eller röra din Coletta, förrän du huggit hennes bild. Sedan är hon hans. Ske alltså! Och vi äro edra vittnen.

Och sedan de mycket gäckats med mästern Andrea och bekransat honom och hyllat honom som om han varit en stor konstnär, läto de honom gå, oskadd.

Vid den tiden var Lorenzo dei Medici allenarådande i Florens och ingenting tilldrog sig i staden, varken stort eller smått, utan att han därom underrättades. Så kom då också berättelsen om den kaxige herr Niccolo och den ömklige mästern Andrea till hans öron och beredde honom stort nöje. Han sände en sin förtrogne att hemligen bespeja Andrea i hans bod och denne återvände med det beskedet, att mästern redan lagt hand vid verket och arbetade med mycken flit. Efter någon tid kunde spjären omtala, att bilden, som framhögs ur marmorn, var en Madonna Addolorata och att den säkerligen skulle bliva av en utomordentlig skönhet. Lorenzo, som var en Maecenas' jämlike i kärlek till det upphöjda och sköna, glädde sig härät och beslöt att i sinom tid själv uppsöka mästern Andrea och taga hans verk i betraktande.

Vad åter den skalken Niccolo beträffar, så hade Coletta räknat alldeles rätt. Icke många dagar och alldeles säkert icke många veckor hade förlutit, förrän han helt och hållet glömt så mästaren som hans flicka. Och då det i Florens fanns oräkneliga vackra och förnåma damer, som endast alltför gärna gingo hans önsknings till mötes, hade han sanningen att säga icke stor orsak att minnas dem. Men en dag, då han strövade omkring på stadens gator råkade han på ett ställe, och just i närheten av gamla bron, in i en sådan folkträngsel, att han förvånad frågade sin granne efter dess orsak. Denne svarade:

Vet du icke, vad hela Florens vet? En viss mästern Andrea, vars bod ligger vid den här gatan, har fullbordat en Madonna Addolorata, som i fulländad skönhet saknar sin like. Folk strömmar till från alla håll för att få se en skymt av mästerverket och just nu har Lorenzo själv och några av hans vänner stigit in i boden. Därav denna trängsel; ty på år och dag har man icke sett någonting märkligare i Florens.

På så sätt väcktes hos Niccolo minnet av den unga flickan, som han sett i fönstret, och hans åtrå vaknade ånyo. Med mycken kraft och stora later armågade han sig fram till mästern Andreas hus och trädde in i boden. Här antog han dock en beskedligare och hövligare hållning, ty framför bilden av Coletta, kallad Madonna Addolorata, stod herr Lorenzo själv och med honom några av hans vänner, konstförståndige män sådana som messer Angelo Poliziano och den ädle herren och fursten Pico della Mirandola. Och stodo de så försänkta i beundran och hänryckning att en fullständig tystnad rådde i rummet. Slutligen suckade herr Lorenzo djupt liksom vid ett uppvaknande från någon ljuvlig dröm, och han yttrade:

— Om denna bild kan man säga, att den blott saknar blodets värme för att vara den ljuvaste och mest fulländade kvinna i världen. Och jag vet icke, Andrea, vad jag mest bör avundas dig: dina händers oförlitneliga skicklighet eller den flicka, vars drag du avbildat.

Då Niccolo hörde dessa ord, fällda av en sådan man, vidgades hans bröst och fylldes av glädje och högmod. Han trädde fram till herr Lorenzo och berättade, vad som förefallit mellan honom och mästaren och hurusom denne i många vittnens närvaro lovat honom Coletta. Och var Niccolo i sin stolthet och fåfänga att se på som en dansande stridshingst eller ett ungt lejon på jakt. Men ju mer han växte och पोस्ट, desto mer krympte den klenmodige stackaren, mästern Andrea samman. Han slog sig för sitt bröst och för sitt ansikte och utropade:

— Jag olycklige dåre, vad har jag gjort? Vad batar mig rykte och anseende om jag för den skull måste mista min vackra och trogna Coletta? Den bild, ni här ser, har jag påbörjat blott för att draga ut på tiden och bringa herr Niccolo att glömma min flicka. Och det var min avsikt att arbeta med en snigels långsamhet och att aldrig avsluta verket. Men knappt hade jag lagt min hand vid marmorn, förrän jag greps av någon yrsel. Mitt blod tändes av en feber och jag fann varken rast eller ro utan arbetade oförtrutet. Så har då min flit och mitt dåraktiga begär att fullborda ett mästerverk bragt mig i olycka. Men jag bönfaller dig, ädle Lorenzo, att du av barmhärtighet måtte tråda mellan mig och denne kaxen och hålla din mäktiga hand över din ödmjuka tjänare.

Härtill genmålte Lorenzo dei Medici:

— Visserligen är du, Andrea, en oförlitnelig konstnär och din belöning skall icke utebliva. Men lika stor, som du är konstnär, lika ömklig var du som man, då du lät den där skrävlande sällen skrämma dig till ett föraktligt löfte. Ditt ord, givet i många vittnens närvaro, står fast. Den kvinna, du här avbildat, skall tillhöra Niccolo. Men då detta är en märkvärdig historia och eftersom den kan bereda oss stort nöje, skall överlämnandet ske vid en fäst, som jag ämnar tillreda.

Och herr Lorenzo befallde sina tjänare att fästligt smycka en bland de präktigaste salarna i hans palats. Här samlades nu Florens ädlaste herrar och många konstnärer. Vid gästbordets övre ända uppställdes bilden, kallad Madonna Addolorata, och vid dess nedre bereddes plats för konstnären och hans modell. Då nu alla voro samlade, infördes den skälvande och otröstlige mästern Andrea och med honom flickan Coletta och vid ett givet tecken avslöjades såväl marmorn som flickan. Ej ett ord yttrades och under några minuter tycktes alla de närvarande blott ha ett sinne i behåll: synen. Deras blickar gingo oavblåtligt från bilden till modellen och från modellen åter till bilden. Niccolo var den förste som bröt tystnaden, i det han utropade:

— Eländige hycklare! Vill du alltjämt driva gäck

med mig? Och icke blott med mig utan även med den ädle Lorenzo! Flickan där är ingalunda den kvinna, som genom sin blotta anblick tände min kärlek. Och även om mina sinnen skulle ha bedragit mig, så kan ju var och en se, att flickan icke liknar bilden mer, än vad en ful och obetydlig syster kan likna en underbart skön.

Nu uppstod ett livligt samtal och en häftig tvist, i det att några menade, att madonnan blott var en förskönad avbild av flickan, under det att andra höllo före, att ett så fulländat konstverk blott kunnat skapas efter en fulländad modell. På denna tvist gjorde herr Lorenzo ett hastigt slut, sägande:

— Ett klart besked härutinnan kan endast flickan giva oss. Jag ber dig därför, Coletta, att sanningsenligt säga oss, om detta är din bild, ehuru förskönad, eller om mästaren bedragit oss?

Coletta svarade:

— Ädle herre, han har bedragit er.

Och då hon såg de kringståendes bestörta miner och mästern Andreas hjärtängslan och herr Lorenzos rynkade ögonbryn, fortsatte hon:

— Jag är blott mästern Andreas ödmjuka tjänarinna, som sörjer för hans välbefinnande. Och hade han icke haft en mer fulländad modell skulle han aldrig ha gripit till hammare och mejsel utan han skulle ha förblivit en obetydlig hantverkare.

Niccolo begärde nu att få veta modellens namn, men Coletta svarade:

— Hennes namn känner jag icke. Men hon är en förnäm och underbart skön dame, vilket var och en kan se, som betraktar bilden.

Niccolo ropade:

— Säg mig, var hon vistas!

Coletta svarade:

— Ack Niccolo! Och du, ädle Lorenzo! Om denna dame vet varken jag eller Andrea mer, än att hon ibland värdigas besöka mästaren i drömmen. Men var hon eljes vistas, veta vi icke. Och skall du svärligen kunna finna henne, om icke mästern Andrea frivilligt låter upp dörren till sin drömkammare. Ty därtill kan du icke tvinga honom varken med svärd eller tumskrivar.

Colettas ord behagade högeligen Lorenzo dei Medici och de ädla herrar och konstnärer, som voro när honom och som förstodo ordens innebörd. Herr Lorenzo befallde, att faten med läckra rätter skulle inbäras och musiken stämma upp. Och sedan han tagit mästern Andrea vid handen och fört honom fram till hedersplatsen och desslikes förfarit med Coletta, gav han ett tecken, att den glada fästen måtte begynna.

Men den storkaxige herr Niccolo befallde han att genast lämna salen. Och han tillsade honom strängeligen att icke vidare oro mästaren, varken då denne vakade eller då han drömde.

Herrar Fotografier.

Med anledning av på vissa håll synnerligen godtyckliga prisberäkningar vilka kommit till synes efter återgivande i H. 8. D. meddela vi härmed att

Prisuppgift bör medfölja insänd fotografi

— utom från firmor med vilka prisavtal föreligga. Antingen antages priset för eventuell reproduktion eller återvändes fotografien. — När icke pris blivit sålunda åsatt fotografi honoraras efter vår vanliga beräkning.

REDAKTIONEN.

KONUNG GUSTAV
OCH FRANSKE KRIGS-
MINISTERN M. BAR-
THOU ANLÄNDER
TILL TRIUMFBÅGEN,
till vilken denna symbol
för Frankrikes tappra
fallna, "den okände sol-
daten", blivit överförd.

Efter Fotografer.

Kliche: Gies

...anstalt, Gbg.

KONUNGEN NEDLÄGGER EN JÄTTEKRANS på den "okände soldatens" grav.

Den bild från konung Gustafs tredagarsbesök i Paris, vi redan i föregående nummer voro i tillfälle återgiva kompletteras med vidstående bilder, visande konungen då han vid Triumfbågen nedlägger en krans med band i svenska färgerna och kungligt namnchiffer på den okände soldatens grav. Det är konungens avsikt att vid hemresan från Rivieran göra ett besök även på de nordfranska slagfälten.

KRONSTADT-ÄVENTYRETS EPILOG.

Efter tidigare mera svävande uppgifter om en stark revolutionär rörelse mot den ryska sovjetregeringen ingick de första dagarna av mars ett meddelande, att öppet uppror utbrutit i Kronstadt ombord på krigsfartyget "Petropavlovsk" och därifrån spritt sig till övriga krigsfartyg i hamnen liksom till fästningen. Den närmaste orsaken till revoltens utbrott var det inom stora ryska befolkningsgrupper rådande missnöjet med att regeringen nekat sitt medgivande till att även socialdemokraterna skola äga tillträde till de olika råden, där nu endast kommunisterna äga säte och stämma. Då en tillfredsställande uppgörelse i godo icke syntes möjlig beslöt Kronstadtgarnisonen att vädja till vapnen. Den 2 mars ställde sig förutvarande artillerigeneralen *Koslovskij* tillika med några officerare i spetsen för revolten, vilken härigenom, måhända oberättigat, fick en tsaristisk prägel. Revolutionärerna uppmanade vid hot om bombardemang Petrograd att ansluta sig till upproret och när den givna tredagarsfristen utlupit, utan att tillfredsställande svar ingått, började Kronstadts kanoner att spela mot den ryska huvudstaden och mot de vid densamma befintliga fästningsanläggningarna. Kanonaden besvarades och även den stora kustfästningen Krasnaja Gorkas grova kanoner riktades med förödande verkan mot Kronstadt. Artillerielden forlgick med stigande våldsamhet och den upprorska stadens läge försämrades hastigt sedan även flygareska-

Efter fotografier.

DEN FÖRSTA MÅLTIDEN EFTER FLYKTEN.

Kliché: Goës Ritzgrü & Klichéanstalt, Gbg.

FL YKTINGAR
NE FRÅN
KRONSTADTS
FÄSTNING EF-
TER KAPITU-
LATIONEN AN-
KOMMA TILL
TERIJOKI I
FINLAND:

Överst: GENE-
RAL KOSLOV-
SKIJ som ledde
Kronstadts ar-
tilleri.

Därunder: PRI-
VILEGIERADE
KRONSTADT-
MÅN som fingo
anlita häst vid
överfärden till
Finland. Denna
typ synes betyd-
ligt mera välbe-
hållen än kam-
raterna.

drar börjat del-
taga i bombarde-
manget. Samti-
digt företogo bol-
scheviktrupperna,
vilka ständigt
mottogo nya för-
stärkningar, ur-

Forts. å sid. 431.

Efter fotografier.

Överst: FLYKTINGARNE SAMLADE I FOLKETS HUS I TERIJOKI.

Klicka: Ernst Sjöberg.

Därunder: EN DESERTÖR FRÅN KRONSTADT SOM VÄLLAR UPPSTÄNDELSE I TERIJOKI.

Nederst: KARANTÄNSPLATSEN I TERIJOKI för de några hundra hästar vilka flyktingarne förde med sig.

Efter fotografi.

KOMMUNISTTIDNINGENS (*Hamburger Volkszeitung*) I HAMBURG LOKALER BESÄTTAS.

Kliché: Goës, Gbg.

Efter fotografi.

SÄKERHETSVAKT MED TAGGTRÅDSSTÄNGSEL TILL SKYDD FÖR HAMBURGS RÅDHUS.

Kliché: Bangt, Silfversparre.

Efter fotografi.

EN KOMMUNIST ARRESTERAS.

Kliché: Bangt, Silfversparre.

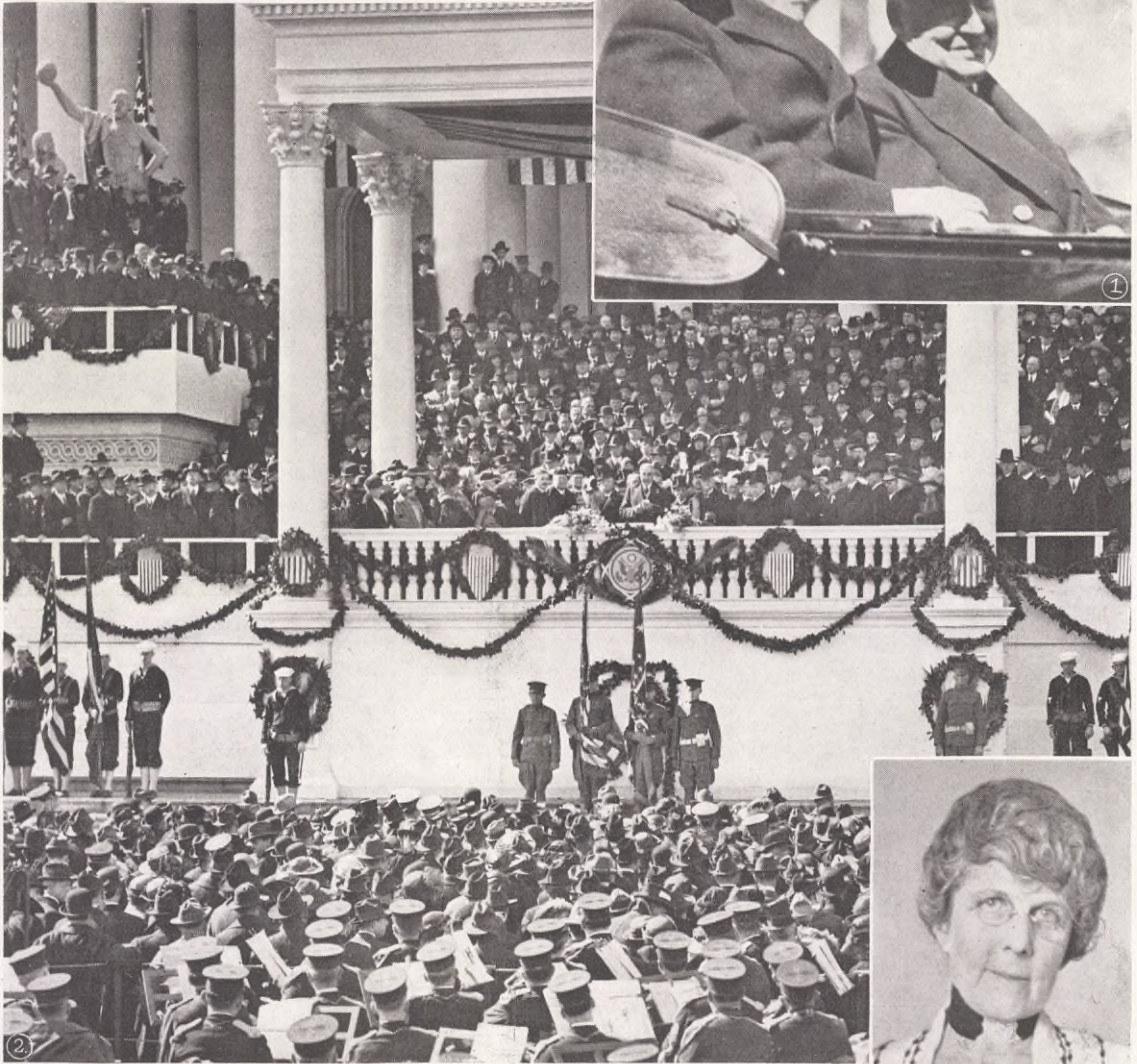
Sedan någon tid har en stark jäsning förmärks bland Tysklands kommunistiskt sinnade arbetare, vilka genom sitt huvudorgan "Die Rothe Fahne" stått under en oavbruten upphetsande påverkan från Moskva. Denna jäsning sökte sig slutligen till lösning i en väpnad aktion, tydligen avsedd att utgöra inledningen till en ny revolution med proletariatets diktatur som slutmål. Till centrum för upprorsrörelsen hade dennas ledare med taktisk skicklighet valt de stora industridistrikten i mellersta Tyskland, där redan förut en stark oro rådde bland arbetaremassorna på grund av utbrutna stora lönekonflikter. Som på en given signal gingo kommunisterna den 23 mars på en mängd platser inom nämnda område till väpnad aktion, och till rikshuvudstaden inströmmade meddelanden om bombattentat, bankplundringar, attentat mot järnvägståg, rån och allehanda anarkistiska ogärningar.

I Leipzig, Dresden och Freiburg blevo landtagsbyggnaderna sätunda-svärt skadade genom bombattentat, i Roduvitsch sprängdes rådhuset i luften, i Mannsfeld anställdes betydande skador på järnvägsnätet, varjämte stadens alla bankinstitut utplundrades, i Eisleben, Hettstedt, Halle och Leuna utbröto svåra oroligheter med plundringar och fullständigt skräckvalde. Revolt-rörelsen spred sig även till Hamburg, där de kommunistiska arbetarne bildade revolutionskommittéer och bl. a. besatte det stora Blom & Vosska varvet. Det kom slutligen till blodiga gatustrider mellan ordningsmakten och de revolutionära. Situationen, vilken på alla de av revolten berörda platserna till en högtid tedde sig, synnerligen hotande förbättrades efter hand i den mån myndigheterna hunno vidtaga sina motåtgärder och undsättningstrupper hunno anlända till de hårdast ansatta städerna. Allt talar för att det skall lyckas riksregeringen att nedslå upprorsplanerna, detta så mycket mera som revolten icke funnit något stöd bland de tyska arbetarna utanför det rent kommunistiska arbetare. Såväl socialdemokraterna som de oavhängiga socialisterna hava även skarpt avvisat den utgångna parollen om storsträjk. Ännu är dock ställningen så allvarlig, att myndigheterna funnit sig föranlättna att försätta provinsen Sachsen i lilla belägringstilståndet.

PRESIDENTSKIFTET I FÖRENTA STATERNA.

Presidentskiftet i Förenta staterna försiggick den 4 mars i Washington under traditionella former. Wilson kunde dock på grund av stor kroppslig svaghet endast under en kort stund deltaga i högtidligheten.

Vid sitt tillträde till presidentvärdigheten höll Harding ett tal, varl han i korthet redogjorde för den nya republikanska regeringens program. Denna ämnade icke inblandas sig i Europas angelägenheter, liksom ej hälsar irgå i permanenta militära allianser eller åtaga sig ekonomiska förpliktelser mot utlandet. Däremot skulle regeringen

Efter fotografier.

Kliché: Bengt Silfversparre.

1. DEN AVGÅENDE PRESIDENTEN WILSON OCH DEN NYTILLTRÄDANDE PRESIDENTEN HARDING på väg till Capitolium i Washington där presidentskiftet ägde rum den 4 mars.

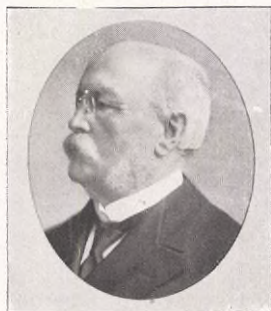
2 och 3. PRESIDENT HARDING FRAMFÖR SITT TILLTRÄDESBUDSKAP från Capitolium till den enorma folkmängden som övervar högtidligheten.

4. MRS HARDING, presidentens gemål, efter ett senaste porträtt.

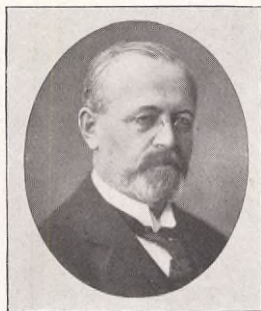
vilja dryfta frågan om avvärning med övriga makter och bidra till upprättandet av en världsdomstol för avgörande av inom dess befogenhet fallande frågor.

Inåt ville den nya regeringen verka för skydd åt industrien mot utländsk konkurrens, arbetsfredens upprätthållande, sänkta skatter m. m

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

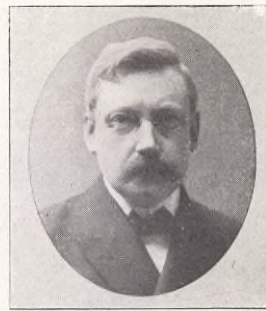
C. C. P. HERSLOW.
Fil. d.r. — Malmö.
85 år 3 april.*

K. G. KARLSSON.
Grosshandlande. — Göteborg.
65 år 3 april.*

J. C. W. THYRÉN.
Professor. — Lund.
60 år 6 april.*

E. I. FREDHOLM.
Professor. — Stockholm.
55 år 7 april.*

C. O. NORDENSVAN.
F. d. Generalmajor. — Sthlm.
70 år 7 april.*

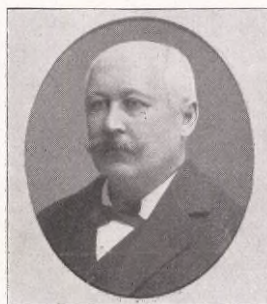
F. J. BERNHARDT.
Godsägare. — Råsunda.
70 år 3 april.*

G. A. BOLTENSTERN,
Överste. — Stockholm.
60 år 1 april.*

T. M. E. VON POST.
Byrådirektör. — Stockholm.
50 år 4 april.*

J. G. KREUGER.
Konsul. — Kalmar.
65 år 7 april.*

L. KAHN.
Direktör. — Stockholm.
60 år 14 mars.

W. ERICSON.
Direktör. — Gävle.
50 år 2 april.*

E. ZETTERBERG,
Grosshandlande. — Sthlm.
50 år 20 mars.

L. E. ÖMAN.
Postmäst. Ordf. i Postmäst.-
fören. — Gävle. — 65 år 5 april.

J. J. WIBERGH
Musikdirektör. — Stockholm.
65 år 3 april.*

A. E. THORELL.
Landsfiskal. — Leksand.
60 år 7 april.*

B. E. CARLBAUM.
Inspektör. — Stockholm.
50 år 22 mars.*

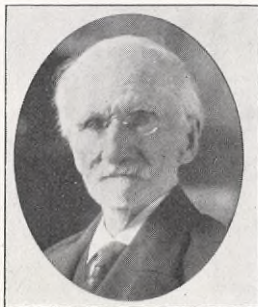
* Data å sidan 431.

Klädde Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sthlm—Cbg.

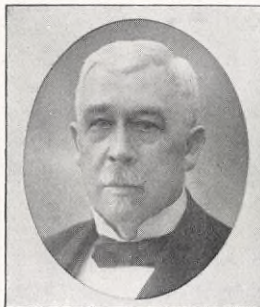
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. G. E. ÖRBOM †.
F. d. Fältintendent. — Skövde.
F. 1837. † 17 mars.*

G. CLAESON †.
F. d. Rektor. — Stockholm.
F. 1830. † 12 mars.*

A. ENSTAM †.
Överlärare. — Göteborg.
F. 1859. † 21 mars.*

K. V. E. THORNANDER †.
Länsveterinär. — Göteborg.
F. 1864. † 20 mars.*

S. E. G. AGARDH †.
F. d. Regementsintend. — Roslags Näsby. F. 1850. † 14 mars.*
Klitché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthm—Gbg.

J. WAHLSTRÖM †.
Präkt. Läkare. — Uppsala.
F. 1856. † 19 mars.*

S. A. J. LILJA †.
Hovintendent. — Stockholm.
F. 1866. † 22 mars.*

* Data å nästa sida.

INNEHÅLL: Professor Christian Barthel (biografi och helsidesporträtt). — Konung Gustaf i Paris. — Ärkebiskop Nathan Söderblom invald i Svenska Akademien. — Professor Knut Kjellberg †. — Viktoriasiftelsen i Köpenhamn invigd. — Porträtt och bilder till den svenska och utländska dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — "Den underbara modellen". Novell av Hjalmar Bergman.

Professor Knut Kjellberg har enligt ingångna meddelanden den 25 mars plötsligt avlidit i Åre, där han efter en nyligen i Norge företagen föreläsningsturné vistades för någon tids rekreation. Dödsorsaken var hjärtförflämning.

Knut Kjellberg var född i Göteborg 1867 och son till grosshandlaren Carl O. Kjellberg därstädes. Efter avlagd studentexamen blev han med. kand. 1894, med. lic. 98, med. dr. 01, amanuens hos medicinalstyrelsen 1900—11 samt sistnämnda år professor i anatomi vid Konstakademien, varförutom han även beklädde posten som redaktör för Allmänna svenska läkaretidningen. Hans kraft har därefter tagits i anspråk i ett flertal läkarekom-

mittéer. Hans egentliga livsgärning sammanföll dock icke med läkarens utan med folkpedagogens och kulturpolitikerns kall. Det blev åt den svenska folkbildningsrörelsen Knut Kjellberg i främsta rummet kom att ägna sitt intresse och sin kraft. Denna rörelse står i outplånlig tacksamhetsskuld till honom såväl i hans egenskap av vårt lands främste populärvetenskapliga föreläsare som ordförande i Folkbildningsförbundet sedan 1903 och därmed som ledare av hela vårt så omfattande och högt värdesatta folkbildningsarbete.

Hans medicinska fackinsikter liksom hans stora allmänbildning och mångsidiga kulturintressen skänkte honom som föreläsare en ämnesrikedom, vilken åt hans föreläsningar förlänade en omväxling, som i sin ordning tillförde honom ständigt fulltliga intresserade åhörarskaror. Till hans framgång som föredragshållare bidrog även hans enastående förmåga att kunna popularisera de behandlade ämnena och göra dem begripliga även för menige man liksom också hans lättflytande, fängslande föredrag, vilket icke sällan höjde sig till värtalighet i stor stil. Utom här ovan nämnda förtroendeposter inom folkbildningsrörelsen innehade han även befattningen som föreståndare för Stockholms arbetareinstitut sedan 1908. Stadsfullmäktig i Stockholm 1905—08 var han 1906—11 samt 18—20 ledamot av Riksdagens andra kammare till vars radikala grupp han hörde.

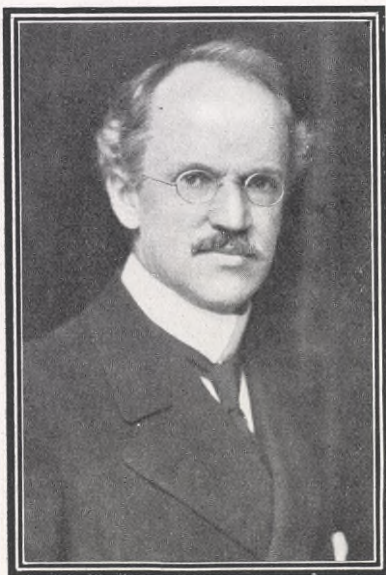

Foto. Jäger. Sthm. Klitché: Bengt Silfversparre.
PROFESSOR KNUT KJELLBERG.
F. 1867. † 25 mars.

Efter porträtt. Klitché: Bengt Silfversparre.
DR. FRIEDRICH STIEWE, sedan flera år vid tyska legationen i Stockholm. Nyutnämnd till legationsråd vid Utrikesministeriet i Berlin. — Text å sid. 431.

Efter fotografen.

FRÅN OMRÖSTNINGEN I OBER-SCHLESIEIN. Franskt vaktmanskap i Katowitz för att upprätthålla ordningen under valen.

Kliché: Göta Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

Den av ententemakterna påbjudna folkomröstningen i Ober-Schlesien, vilken försiggick den 19 mars tog ett betydligt lugnare och värdigare förlopp, än man vågat hoppas med hänsyn till den under lång tid förut bedrivna våldsamma agitationen inom såväl den tyska som den polska befolkningsgruppen, vilken väckt till liv den starkaste nationella upphetsning. Redan den 22 mars förelåg resultatet av den av ententekommissionen verkställda röstsammanräkningen, utvisande 716,406 tyska och 471,406 polska

BONAR LAW och AUSTEN CHAMBERLAIN. Avgående och nye ledaren av det konservativa partiet i engelska parlamentet. Text å sid. 431.

Efter porträtt.

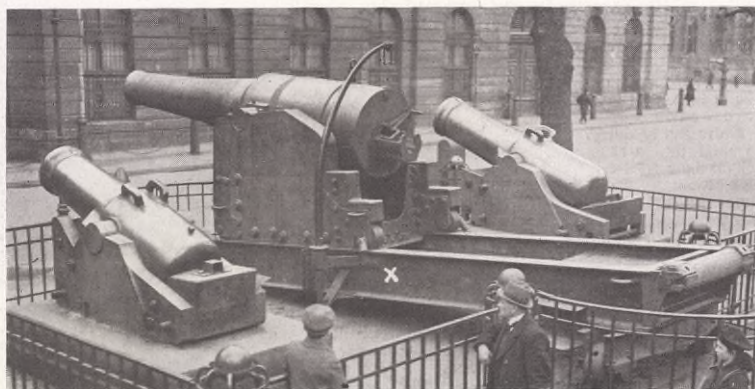
Kliché: Bonif Sjöfverparve.

röstsedlar. Som helhet betraktat har Ober-Schlesien sålunda tysk majoritet, men å andra sidan har det visat sig att det finnes stora landområden, där befolkningen nästan i sin helhet är polsk. Landets egentliga industriområde har sålunda tysk befolkning, men ligger fullständigt inneslutet av de fyra polska kretsarne Pless, Rybnik, Tarnowitz, och Gross Strelitz. Det blir sålunda ofantligt svårt att med stöd av valresultatet träffa ett rättvist och för de olika parterna tillfredsställande avgörande i omröstningsfrågan.

Den höga tyska röstsiffran har väckt förstämning i Frankrike, där man räknat med en polsk seger. Röstfördelningen har i själva verket visat att stora delar av den polska befolkningen givit Tyskland sitt stöd. Emellertid göres från fransk sida gällande, att de allierade makterna icke kunna fästa avseende vid de för hela landsdelen gällande röstetalen och det av dem visade tyska flertalet, utan måste taga hänsyn till röstningsresultatet i de olika distrikten och sålunda dela landet mellan Polen och Tyskland. Den tyska prässen protesterar i harmfyllda ordalag mot de franska uttalandena.

*

"LA BELLE JOSEPHINE". EN SEGERTROFÉ FRÅN 1870-71 ÅRS KRIG, uppställd framför Tyghuset i Berlin, återbördas nu till Frankrike. — Efter fotografen. — Kliché: Göta, Gbg.

I enlighet med fredsfördraget efter världskriget har Tyskland bl. a. att återlämna till Frankrike de kanoner det bortfört under 1870-71 års krig. Bland de märkligaste pjäserna häribland är den stora 25 cm. stålkanonen "La belle Josephine" vilken jämte två bronsmorsars stått uppställd framför Tyghuset i Berlin, där den i folkmunnen benämnts "Die faule Greta". Kanonen, numera utan artilleristisk betydelse, var på sin tid en nog så respektingivande och långarmad vaktare till Paris försvar från Fort Valérien.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjödes vid laga påföljd. För Berättelser och Historietter gäller oivillkorligt förbud.